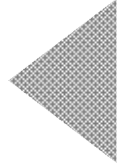

بررسی موانع و مشکلات توسعه صنایع روستایی با رویکرد فرا تحلیل

نرجس مومن^۱

مجید یاسوری^۲

(تاریخ دریافت ۹۸/۶/۱۶ - تاریخ تصویب ۹۸/۸/۲)

نوع مقاله: علمی پژوهشی

چکیده

صنعتی شدن روستا و گسترش فعالیت های غیرزراعی عاملی مهم در متنوع شدن اقتصاد روستایی است. در این راستا، صنایع روستایی باعث ارتقای شاخصهای مختلف اقتصادی و اجتماعی همچون اشتغال، درآمد و برخورداری از امکانات رفاهی و غیره می شود. مقاله حاضر به روش کیفی سنتز پژوهی یا فراترکیب در پی پاسخ به این مسئله است که موانع و مشکلاتی پیش روی توسعه صنایع روستایی ایران است. واحد تحلیل در این پژوهش کلیه مقالات علمی_ پژوهشی است که در مجلات معتبر مورد تایید و در بازه زمانی ۱۳۹۷_۱۳۸۰ به چاپ رسیده است. از این رو، تعداد ۵۵ مقاله مورد شناسایی، که از این تعداد ۲۲ مقاله برای کدگذاری و شاخص و مفاهیم انتخاب شدند. جهت تحلیل داده ها از الگو شش مرحله ای سنتز پژوهی روبرتس استفاده شده

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان (نویسنده مسئول).

narjes_momen@yahoo.com

۲- استاد دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان.

است. نتایج پژوهش نشان می دهد که در ارتباط با موانع و مشکلات توسعه صنایع روستایی، ۶ مقوله هسته ای که شامل مقوله های انسانی، اقتصادی، خدماتی و تسهیلاتی، محیطی، تکنولوژیکی و نهادی است و ۱۳ مقوله و ۱۰۸ مفهوم شناسایی و دسته بندی شدند.

واژه گان کلیدی: روستا، صنایع روستایی، اقتصاد روستایی

بیان مسئله

روستاها با داشتن مواهب طبیعی، از امکانات مناسب اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بی بهره اند و معمولاً از مناطق محروم به شمار می آیند. محرومیت از امکانات سبب مهاجرت های گسترده روستاییان به شهرها برای جست و جوی کار و زندگی بهتر می شود. سرشماری های صورت گرفته در کشور ما نشان می دهند که مهمترین علل مهاجرت، جست و جوی کار و انتقال شغلی است (اکبری و همکاران، ۱۳۹۴: ۳۰۰). از سوی دیگر، متوسط نرخ رشد جمعیت در مناطق روستایی در طول سال های گذشته منفی بوده (رضوانی و همکاران، ۱۳۸۹)، (علوی زاده و میرلطفی، ۱۳۹۱)، (گنجی و میکائیکی، ۱۳۸۸) و آمارهای مربوط به جمعیت شاغلان جامعه روستایی نشان می دهند که در ۵۵ سال گذشته به رغم رشد بسیار زیاد جمعیت فقط ۲ میلیون نفر به جمعیت شاغلان روستایی اضافه شده و نرخ بیکاری جوانان روستایی از ۱۲/۵ درصد در سال ۱۳۸۶ به ۱۷/۷ درصد در سال ۱۳۹۰ رسیده است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۰). به گونه ای که امروزه بسیاری از نواحی روستایی در سطح جهانی، به ویژه در کشورهای در حال توسعه در حال تجربه کردن مشکلات ناشی از رکود، ایستایی و کاد اقتصادی هستند (Heilig & Gerhard, 2002). فقر، پایین بودن درآمد، بیکاری و به تبع آن مهاجرت از مهم ترین چالش های پیش روی جامعه روستایی است (از کیا و ایمانی، ۱۳۹۴: ۳۴۷). که از جمله دلایل آن کاستی در تنوع اقتصادی، نبود نگاه کارآفرینی و همانند آن است (کوشککی و همکاران، ۱۳۹۵: ۵۴). همچنین کشاورزی به عنوان فعالیت غالب در نواحی روستایی به تنهایی قدرت تامین اشتغال و درآمد کافی برای جمعیت روستایی را ندارد، بنابراین توجه به دیگر فعالیت های اقتصادی درآمدها در محیط روستا از مهم ترین ضروریات برنامه ریزی منطقه ای در این مقطع زمانی است (مطیعی لنگرودی و نجفی کانی، ۱۳۹۰: ۱). از سوی دیگر، در کشورهای در حال توسعه بخش کشاورزی تنها می تواند نسبت اندکی از نیروی انسانی را که سالانه به طور فزاینده در مناطق روستایی بر تعداد آنها افزوده می شود جذب کند و این در حالی است که در اغلب این کشورها

کشاورزی معیشتی حتی نمی تواند نیازهای جمعیت فعلی را تأمین کند (ازکیا و ایمانی، ۱۳۹۴: ۳۴۸). از همین رو صنایع کوچک روستایی را می توان به عنوان شرط لازم و محرک توسعه و از آن به عنوان راهکاری مناسب در جهت تقویت توسعه کارآفرینی در مناطق روستایی قلمداد کرد. صنایع روستایی صناعی است متناسب با مناطق روستایی در قالب صنایع کوچک که امکان استقرار آن در مناطق روستایی کشور وجود داشته باشد (ازکیا و ایمانی، ۱۳۹۴: ۳۵۳). صنایع روستایی در خدمت کشاورزی و عمدتاً تابع محصولات کشاورزی است، احتیاجات روستاییان را بر طرف می کند و اشتغال و درآمد آنان را افزایش می دهد (موسوی شاهرودی، ۱۳۸۲: ۱۹۶). بطور کلی صنایع روستایی به سه دسته صنایع دستی، صنایع کوچک و صنایع تبدیلی مکمل بخش کشاورزی تقسیم می شود. صنایع دستی روستایی به آن دسته از صنایعی اطلاق می شود که تمام یا بخشی از مراحل ساخت آن با دست یا ابزار دستی انجام می گیرد و در چارچوب فرهنگ و بینش فلسفی و ذوق هنری ساکنان هر منطقه با توجه به میراث قومی و فرهنگی آنان ساخته و پرداخته می شود (مطیعی لنگرودی و نجفی کانی، ۱۳۹۰: ۱۱). مرز بین صنایع کوچک و صنایع سبک و سنگین به درستی مشخص نیست و مرزهای تعیین شده در هر کشور به صورت قراردادی است، در برخی از کشورها شمار کارگران شاغل و در بعضی از کشورهای دیگر مقدار سرمایه یا ترکیبی از ضوابط مختلف مانند شمار کارگر، مقدار سرمایه، مقدار فروش سالانه، دارایی ثابت و غیره ملاک تشخیص صنایع کوچک است که البته با گذشت زمان این معیارها می تواند دچار تغییر شود (همان: ۱۲). صنایع تبدیلی و تکمیلی به صنایعی اطلاق می شود که ارتباط مستقیم و تنگاتنگی با زیربخش های مختلف بخش کشاورزی داشته باشد، به عبارت دیگر این صنایع با تکمیل فرایند تولید مواد کشاورزی، به آماده سازی این مواد برای عرضه به بازار فروش و مصرف یا به صورت نیمه ساخته، جهت ادامه فرایند تولید اقدام می کنند (همان: ۱۴). صنعتی شدن روستا با تأکید بر صنایع کوچک در چارچوب طرح جامع ملی و نیز افزایش نرخ صادرات در جهت ایجاد تعادل در تراز پرداخت ها به سه هدف عمده اصلاح درآمد سرانه، کاهش بیکاری و سوء بیکاری به ویژه در نواحی روستایی و کاهش عدم تعادل های بین منطقه ای، امری اجتناب ناپذیر در فرآیند توسعه اقتصادی است (وزارت امور اقتصادی و دارایی به نقل از طاهرخانی، ۱۳۸۱: ۱۵۳). نظریه صنعتی شدن مناطق روستایی در جهت ایجاد اشتغال و درآمد به عنوان آخرین چاره برای حل مشکل فقر مناطق روستایی، اکنون بخشی بالقوه در جهت حل

مشکل بیکاری برای مناطق محروم روستایی محسوب می شود، براساس این دیدگاه صنعتی شدن روستا و گسترش فعالیت های غیر کشاورزی عاملی در افزایش رفاه و تامین کالاها و خدمات ضروری برای خانوارهای روستایی محسوب می شود (طیعی لنگرودی و نجفی کانی، ۱۳۹۰: ۱۵۹). صنعتی شدن از طریق صنایع کوچک مقیاس در مراحل مقدماتی می تواند به عنوان ابزاری برای اصلاح شرایط کار و استانداردهای زندگی در جهت مقابله با فقر در ابعاد جهانی موثر باشد و در شکل و اندازه های ملی نیز به عنوان ابزاری برای تولید بیشتر با استفاده از فناوری روز مطرح باشد (طاهرخانی، ۱۳۸۱: ۱۵۳).

به رغم تمامی منافع حاصل از صنایع روستایی، این صنایع با چالش های زیادی در سطح کشور روبرو هستند، از چالش های عمده فراروی توسعه صنایع روستایی می توان به پراکندگی زیاد روستاها در سطح کشور، شرایط نامناسب اقلیمی، ضعف نیروی انسانی، نارسایی سیستم های اقتصادی، فقدان امکانات مشاوره ای اشاره کرد (نصرتی و ایمانی، ۱۳۸۸: ۹۴). سازمان صنایع کوچک ایران مشکلات خاص صنایع کوچک و متوسط در ایران را به شرح زیر تقسیم بندی میکند: ۱- ضعف نهادهای جمعی ۲- وجود محدودیتهای مختلف در دستیابی به تسهیلات اعتباری ۳- عدم دسترسی به اطلاعات صحیح و کافی ۴- محدود بودن تجربه و توانایی های اکثر مدیران واحدهای کوچک ۵- فراهم نبودن زمینه برای آموزش و ایجاد مهارت در نیروی کار ۶- کافی نبودن حمایت و پشتیبانی از کارآفرینی و نوآوران (سازمان صنایع کوچک ایران به نقل از ملاشاهی، ۱۳۸۰). بنابراین تحقیق حاضر در پی شناسایی مشکلات و موانع توسعه صنایع روستایی در ایران است.

سوالات تحقیق

- چه مشکلات و موانعی فراروی توسعه صنایع روستایی وجود دارد؟

مبانی نظری

توسعه اقتصادی هر سرزمین وابسته به کارایی، تلفیق و ترکیب بهینه بخشهای مختلف اقتصادی (کشاورزی، صنعتی و خدماتی) می باشد. پیشرفت کشاورزی وابسته به صنعت است زیرا گذار از کشاورزی سنتی به پیشرفته، رشد صادرات، توسعه ماشین آلات، مجتمعهای تولید کود، امکانات حمل و نقل، وابسته به توسعه صنعت است. بخش خدمات نیز در زمینه افزایش کارایی نیروی انسانی خود در زمینه های حمل و نقل سیستمهای اداری، تجاری، بازرگانی، آموزش و بهداشتی درمانی وابسته به

پیشرفت و توسعه صنعتی می باشد. بنابراین رشد و توسعه صنعت سبب رشد و توسعه در سایر بخشهای اقتصادی می گردد (قرخلونزه و حبیبی، ۱۳۷۹: ۱۳۶). نظریه صنعتی شدن مناطق روستایی عاملی تاثیر گذار بر فرآیند توسعه اقتصادی و اجتماعی است که در عین حال آخرین چاره کار برای حل مشکل فقر در مناطق روستایی محسوب می شود، بر اساس این دیدگاه از طریق صنعتی سازی و گسترش فعالیت های غیر کشاورزی در روستاها، می توان به افزایش رفاه و تامین کالاها و خدمات ضروری برای خانوارهای روستایی تحقق بخشد (نصیری، ۱۳۸۷: ۳۷). در همین راستا یکی از راهبردهایی که در نواحی روستایی کشورهای در حال توسعه پیگیری شده و نتایج مثبتی نیز داشته، اقدام در جهت صنعتی سازی روستاها (گسترش صنایع در روستاها) بوده است (مرادی و لنگرودی، ۱۳۸۴: ۱۳۸). راهبرد صنعتی کردن روستاها به عنوان یکی از راهبردهای مبتنی بر رویکرد اقتصادی، از عمده ترین روش های افزایش کیفیت زندگی به شمار می رود. در این راهبرد توسعه کشاورزی در فرایند توسعه روستایی حائز اهمیت است، اما در عین حال توسعه فعالیت های صنعتی روستایی نیز مورد توجه قرار می گیرد (نقوی و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۴۰). اهداف عمده راهبرد صنعتی کردن روستاها را می توان ایجاد اشتغال غیر کشاورزی برای روستاییان بیکار یا نیمه بیکار، همیاری در جلوگیری از جریان مهاجرت به مراکز شهری؛ تقویت پایه های اقتصادی در مراکز روستایی؛ استفاده بیشتر از مهارت های موجود در مناطق روستایی؛ فرآوری تولیدات کشاورزی محلی؛ تهیه نهاده های اساسی و کالاهای مصرفی برای کشاورزان و دیگر افراد محلی بر شمرده (Aminaghahi, 2008: 127). صنعتی سازی، صنعتی کردن و یا صنعتی شدن نیز به معنی دگرگونی تکنولوژیک به منظور ارائه کیفیت زندگی بهتر برای نسل های فعلی و آینده است (هاک، ۱۹۹۴: ۱۰۷). بر این اساس صنعتی سازی روستایی فرایندی است که ابزارهایی برای متنوع سازی اقتصاد روستایی فراهم آورده و همچنین راهبردی است که فقر روستایی را کاهش داده و یا توسعه صنایع، از دیدگاه اقتصاد روستایی و اقتصاد ملی (لی، ۲۰۰۱: ۳)، توسعه متعادل میان خانوارهای روستایی و شهری، بخش کشاورزی و صنعت و بالاخره اقتصاد منطقه ای و تمرکز زدایی صنعتی و شهری را میسر می سازد (جوی، ۲۰۰۱: ۱). هر یک از کشورهای جهان سوم متناسب با ویژگی های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و تاریخی خود رویکردهای متفاوت برای توسعه داشته اند. در ایران نیز طی دهه های ۱۳۵۰ تا ۱۳۷۰ صنعتی سازی روستاها و طرح ایجاد نواحی صنعتی روستایی از راهبردهای مهم توسعه به شمار می رفت (نصیری، ۱۳۸۷: ۳۸).

بطور کلی صنعتی شدن روستا را می توان از دو منظر مورد بحث و بررسی قرار داد:

۱- ایجاد و استقرار صنعت در روستا: این دیدگاه به یک روش برنامه ای منجر می شود و بر این امر تاکید می کند که با توجه به عوامل تولید و وضعیت بازار چه صنعتی می توانند در مناطق روستایی استقرار یابند یا توزیع شوند. هر صنعتی که بتواند در مناطق روستایی استقرار یابد، صرف نظر از چگونگی تاثیر آن بر روستاییان جزئی از برنامه استقرار صنعت در مناطق روستایی است.

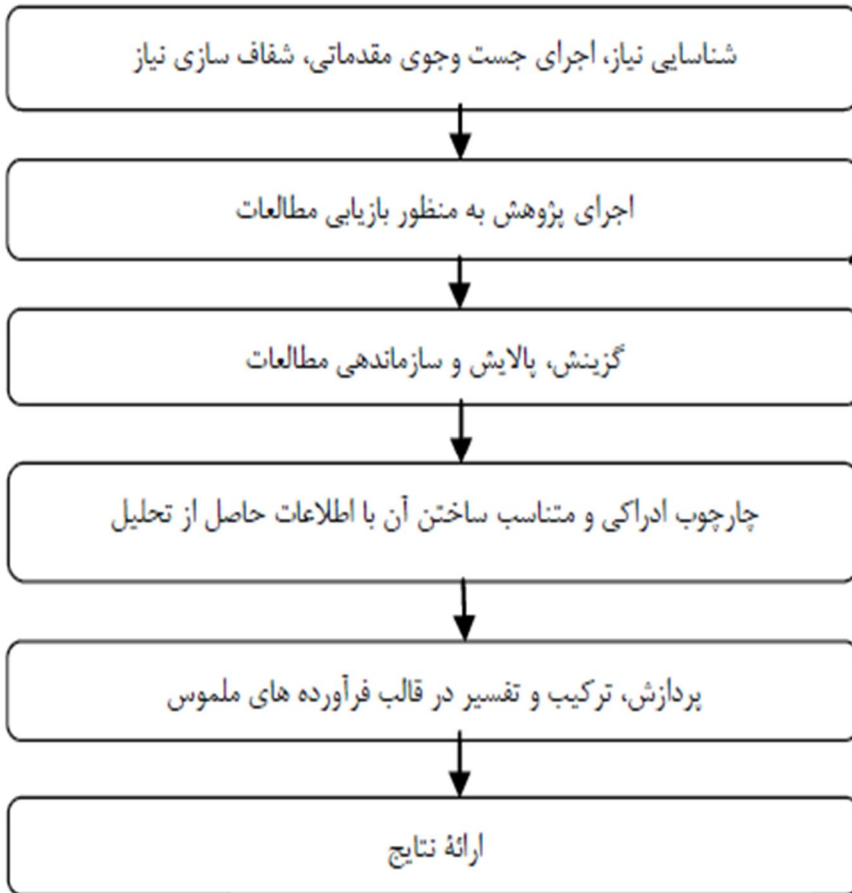
۲- صنعتی سازی روستا: در این دیدگاه مسئله صنعتی سازی روستا هم یک فرایند فرعی و هم وسیله ای برای متنوع کردن اقتصاد روستا تلقی می شود. انعطاف پذیری راهبردهایی که بر اساس نیازهای توسعه جهت داده می شوند نشانه های بارز این دیدگاه هستند (میسرا، ۱۳۶۸: ۱۵).

صنایع کوچک و متوسط در شرایطی می توانند کارکرد مهمی در توسعه پایدار روستایی داشته باشند که بتوانند در دراز مدت قادر به حفظ موجودیت خود باشند. به عبارتی، باید توان سودآوری و خوداتکایی یک موسسه از حیث سرمایه، مهارت های فنی و فناوری پایدار را دارا باشند (هاگ، ۱۳۶۶، ۶۶). افزون بر مزیت های بسیار زیاد صنایع روستایی، محدودیت هایی نیز فراروی آن وجود دارد که نباید نادیده گرفت. میسرا مهم ترین مشکلات صنایع روستایی را شامل مدیریت اقتصادی و مهارت ها، فناوری، تامین مالی، زیرساخت ها (خدمات حمل و نقل، برق، لوله کشی، تلفن و...)، مواد خام و بازاریابی و خدمات اطلاعاتی و ترویجی می داند (مطیعی لنگرودی و نجفی کانی، ۱۳۹۰: ۱۶). گرچه طی دهه گذشته تلاش هایی برای استقرار صنایع در مناطق روستایی انجام گرفته است، اما همچنان مسئله صنعتی شدن روستاها با مشکلات فراوانی روبروست، به نحوی که صنایع روستایی جایگاه روشنی در نظام توسعه صنعتی کشور دارا نیست (رحیمی، ۱۳۷۵: ۵).

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع هدف بنیادی، رویکرد به کار گرفته شده کیفی و از نوع سنتز پژوهی و راهبرد مورد استفاده فرا ترکیب است که با انجام تحلیل محتوای استقرایی و سپس فرا ترکیب از تحلیل های انجام شده همراه است. در تحقیق حاضر در درجه اول مضامین اصلی استخراج و بعد از کد گذاری و انتخاب مقولات اصلی ترکیبی از این مقولات انجام شد و سپس یک چارچوب مفهومی از موانع فراروی توسعه صنایع روستایی ایران تدوین گردید. از سویی دیگر پژوهش حاضر جهت تحلیل یافته ها از الگوی شش مرحله ای سنتز پژوهی روبرتس استفاده شده، که این مراحل در شکل ۱، قابل مشاهده است:

شکل (۱) - الگوی شش مرحله ای سنتز پژوهی روبرتس (کاوایانی و نصر، ۱۳۹۵: ۱۲)

بحث و نتایج

در این بخش با توجه به الگوی شش مرحله روبرتس به تحلیل هر یک از مراحل پرداخته می شود:

۱_ شناسایی نیاز، اجرای جست و جوی مقدماتی، شفاف سازی نیاز

با افزایش مهاجرت روستائیان به شهرها، شکاف طبقاتی بین جوامع شهری و روستایی و کاهش فرصت های شغلی، راهبرد صنعتی شدن روستاها و توسعه فعالیت های غیر کشاورزی توانایی جبران ناکامی های گذشته را دارد. برای شکل گیری این روند و فارغ از تمام منافع حاصل از صنعتی شدن روستاها با موانع و مشکلاتی همراه ست، که این موانع در دسته های انسانی، اقتصادی_ مالی، خدماتی و تسهیلاتی، تکنولوژیکی، محیطی و نهادی تقسیم بندی می شود(نصرتی و ایمانی، ۱۳۸۸: ۹۲). در این باره تحقیقات گوناگونی انجام شده، لیکن بر پایه مطالعات انجام شده یک تصویر کلی از موانع و مشکلات بر سر راه صنایع روستایی میتواند مفید واقع شود و مبنایی برای پژوهش های آتی باشد.

۲_ اجرای پژوهش به منظور بازیابی مطالعات

این مرحله به جست جوهای منابع مرتبط با پژوهش اختصاص دارد و تمامی مقالات علمی از طریق کلید واژه هایی مانند چالش های صنعتی شدن، عوامل بازدارنده و موانع با توجه به منابع داخلی از طریق پایگاه های اطلاعاتی مانند، Sid، پرتال جامع علوم انسانی، آکامدیا و نورمگز، فصلنامه ها مانند پژوهش های روستایی، اطلاعات جغرافیایی سپهر، مسکن و محیط روستا، پژوهش و برنامه ریزی روستایی، نشریه اقتصاد و توسعه کشاورزی و غیره شناسایی شد.

۳_ گزینش، پالایش و سازمان دهی مطالعات

با توجه به جست و جوهای انجام شده ۵۵ مقاله از سال های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۷ در راستای پژوهش یافت شد که حول محور مسائلی چون، کسب و کار صنایع روستایی، اهمیت و لزوم پشتیبانی از صنایع، نقش صنایع در رفاه مناطق روستایی، بررسی اقتصادی صنایع روستایی، بهره وری صنایع روستایی، ضرورت های استقرار صنعت در روستا و غیره است که از این تعداد برای ورود اطلاعات و تحلیل نهایی مناسب نبودند، و نهایتا ۲۲ مقاله مورد بررسی قرار گرفت که در جدول ۱ ویژگی های اولیه این مقالات قابل مشاهده است.

جدول (۱)- ویژگی اولیه مقالات مورد بررسی

کد	نویسندگان	عنوان	سال	مجله
۱	تقوایی و شفیعی	صنایع روستایی و جایگاه آن در توسعه مناطق روستایی و اقتصاد کشور	۱۳۸۰	اطلاعات جغرافیایی سپهر
۲	نصرتی و ایمانی	چالش های فراوری توسعه صنایع روستایی در ایران	۱۳۸۸	مسکن و محیط روستا
۳	کلاتری و همکاران	عوامل پیش برنده و بازدارنده ایجاد و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی در استان خراسان شمالی	۱۳۸۸	اقتصاد کشاورزی و توسعه
۴	هاشمی و ایمنی	توسعه کارآفرینی روستایی با تاکید بر نهادهای محلی	۱۳۹۱	پژوهش و برنامه ریزی روستایی
۵	بزرگمهر و همکاران	راهبردهای توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی باغی استان خراسان شمالی با استفاده از رویکرد تحلیل عوامل استراتژیک (SWOT)	۱۳۹۲	نشریه اقتصاد و توسعه کشاورزی
۶	تقی بیگی و همکاران	بررسی موانع و راهکارهای مناسب توسعه مشاغل خانگی روستایی شهرستان اسلام آباد غرب	۱۳۹۲	پژوهش های روستایی
۷	شریف زاده و همکاران	آسیب شناسی توسعه کسب و کارهای خانوادگی روستایی در استان گلستان	۱۳۹۲	پژوهش های روستایی
۸	میرزایی و نوری پور	تحلیل موانع صنعتی شدن دام پروری مطالعه موردی: شهرستان قلعه گنج، استان کرمان	۱۳۹۳	پژوهش های روستایی
۹	برقی و همکاران	ارزیابی عملکرد دهیاری ها در توسعه اقتصاد نواحی روستایی از دیدگاه ساکنین (مطالعه موردی: دهیاری دهکبری شهرستان بم)	۱۳۹۳	فصلنامه علمی پژوهشی برنامه ریزی فضایی
۱۰	مرادی و همکاران	تحلیل کیفی چالش های فراوری صنایع تبدیلی انواع میوه در استان کرمانشاه (کاربرد نرم افزار NVivo)	۱۳۹۴	پژوهش های روستایی
۱۱	اکبری و همکاران	نیازسنجی آموزشی جوانان روستایی شهرستان ورامین در زمینه کارآفرینی به منظور راه اندازی کسب و کارهای صنایع دستی	۱۳۹۴	پژوهش های روستایی
۱۲	احمدی فرد و همکاران	چالش های بیمه بافندگان فرش دستباف روستایی در شهرستان زنجان	۱۳۹۵	فصلنامه پژوهش های روستایی
۱۳	رمضان زاده لسبویی و زال	تحلیل ویژگی های صنایع دستی در راستای توسعه گردشگری میراث فرهنگی	۱۳۹۵	فصلنامه علمی پژوهشی برنامه ریزی فضایی
۱۴	استاد کلایه و بیات	شناخت و تحلیل عوامل موثر بر رکود صنعت قالی بافی در نواحی روستایی با استفاده از روش کیو(مورد مطالعه: شهرستان گنبد کاووس)	۱۳۹۵	فصلنامه پژوهش های روستایی
۱۵	رحمانیان کوشکی و همکاران	تحلیل عوامل پیش برنده و موانع فراوری توسعه کارآفرینی روستایی با تاکید بر صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی(مورد مطالعه: بخش کامفیروز، شهرستان مرودشت)	۱۳۹۵	فصلنامه علمی پژوهشی نگرش های نو در جغرافیای انسانی
۱۶	بوزرجمهری و اسلام فرد	بررسی موانع و مشکلات توسعه صنایع بومی روستایی(مطالعه موردی: قالی و گبه در شهرستان زرین دشت)	۱۳۹۶	فصلنامه پژوهش های روستایی
۱۷	احمدی زاده و مستعان	در عوامل پیش برنده و بازدارنده ایجاد و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی خرما	۱۳۹۶	اقتصاد کشاورزی و توسعه

کد	نویسندگان	عنوان	سال	مجله
۱۸	مولانی هاشم و همکاران	نقش مدیریت در توسعه اقتصادی نواحی روستایی شهرستان بهشهر	۱۳۹۶	فصلنامه اقتصاد فضا و توسعه روستایی
۱۹	احمدی فرد و کرمی دهکردی	تحلیل شبکه دسترسی بافندگان فرش به نخ ابریشمی در نواحی روستایی شهرستان زنجان	۱۳۹۶	فصلنامه پژوهش های روستایی
۲۰	اقبالی و همکاران	بررسی مشکلات گسترش صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی در شهرستان فریدن	۱۳۹۷	فصلنامه پژوهش های روستایی
۲۱	نوری و همکاران	چالش های پیش روی توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی در شهرستان شبستر	۱۳۹۷	جغرافیا و توسعه ناحیه ای
۲۲	بوزرجمهری و معصومی	بررسی موانع و چالش های پیش روی زنان در بازاریابی فرآورده های لبنی	۱۳۹۷	فصلنامه علمی پژوهشی برنامه ریزی فضایی

۴- تعیین چارچوب ادراکی و متناسب ساختن آن با اطلاعات حاصل از تحلیل
 چارچوب ادراکی شکل گرفته در این پژوهش حول یک مفهوم اصلی است: عوامل بازدارنده و موانع پیش روی صنایع روستایی.

۵- پردازش، ترکیب و تفسیر در قالب فرآورده ای ملموس
 با توجه به یافته های حاصل از تحقیق، ابتدا کلیه مولفه ها از طریق فرآیند کدگذاری باز استخراج و سپس بر اساس فرآیند کدگذاری، کلیه مولفه ها بر اساس مفاهیم مشترک دسته بندی می شوند. از لحاظ علمی، کدگذاری محوری عمل مرتبط کردن مقوله هل با زیر مقوله ها در راستای ویژگی ها و ابعاد آنهاست (استراوس و کرین، ۱۳۹۴: ۱۴۶). از این رو با توجه به عملیات کدگذاری در جداول ذیل اقدام به شناسایی عوامل بازدارنده صنعتی سازی روستا اقدام شده است. با توجه به یافته های تحقیقات انجام شده به صورت کلی ۶ مولفه و ۱۲۲ مفهوم تاثیر گذار به عنوان عوامل اثر گذار در موانع صنعتی سازی روستا شناسایی شد.

جدول (۲) - مولفه ها و مفاهیم عوامل انسانی بازدارنده صنعتی سازی روستا

مولفه	کدها (مفاهیم)	منابع
شناسایی	ضعف برنامه های آموزشی	نصرتی و ایمانی (۱۳۸۸)، بوزرجمهری و اسلام فرد (۱۳۹۵)، نوری و همکاران (۱۳۹۷)، تقوایی و شفیعی (۱۳۸۰)
	کمبود شدید نیروی انسانی متخصص	نصرتی و ایمانی (۱۳۸۸)، نوری و همکاران (۱۳۹۷)
	ضعف نیروی کار متخصص	نصرتی و ایمانی (۱۳۸۸)، نوری و همکاران (۱۳۹۷)
	ضعف همکاری روستاییان (انسجام و مشارکت)	نصرتی و ایمانی (۱۳۸۸)، هاشمی و ایمنی (۱۳۹۱)، تقی بیگی و همکاران (۱۳۹۲)، بوزرجمهری و اسلام فرد (۱۳۹۵)
	عدم ریسک پذیری روستاییان	نصرتی و ایمانی (۱۳۸۸)

مؤلفه	کدها(مفاهیم)	منابع
	پایین بودن سطح عمومی سواد و مهارت فنی	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)، تقی بیگی و همکاران(۱۳۹۲)، شریف زاده و همکاران(۱۳۹۲)، مرادی و همکاران (۱۳۹۴)، رحمانیان کوشکی و همکاران(۱۳۹۵)، بوزرجمهری و معصومی(۱۳۹۷)
	ضعف آشنایی مدیران واحدهای صنعتی روستایی با دانش مدیریت	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)، شریف زاده و همکاران(۱۳۹۲)
	ضعف نظارت کافی به عملکرد کارفرمایان در قبال حقوق و مزایای کارگران	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)، مرادی و همکاران (۱۳۹۴)، نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	نبود آگاهی	هاشمی و ایمینی(۱۳۹۱)، اکبری و همکاران(۱۳۹۴)، بوزرجمهری و معصومی(۱۳۹۷)
	بی اعتمادی به جوانان	هاشمی و ایمینی(۱۳۹۱)
	عدم ایستادگی و مقاومت در مواجهه با مشکلات	تقی بیگی و همکاران(۱۳۹۲)
	نبود خلاقیت و نوآوری	تقی بیگی و همکاران(۱۳۹۲)
	نداشتن صلاحیت و شایستگی	تقی بیگی و همکاران(۱۳۹۲)
	عدم اطلاع از نقاط قوت و ضعف	تقی بیگی و همکاران(۱۳۹۲)
	نبود قدرت چانه زنی	تقی بیگی و همکاران(۱۳۹۲)
	نداشتن اعتمادبه نفس و پشتکار	تقی بیگی و همکاران(۱۳۹۲)، اکبری و همکاران(۱۳۹۴)، بوزرجمهری و معصومی(۱۳۹۷)
	عدم تشویق و ترغیب	تقی بیگی و همکاران(۱۳۹۲)
	عدم تلاش و پشتکار	تقی بیگی و همکاران(۱۳۹۲)
	روابط اجتماعی و عمومی پایین	تقی بیگی و همکاران(۱۳۹۲)، اکبری و همکاران(۱۳۹۴)
	نارضایتی از زندگی شکست قبل از شغل خانگی (تجربه ناموفق)	تقی بیگی و همکاران(۱۳۹۲)
	تعامل غیرسودمند میان خانواده و فعالیت کسب و کار	تقی بیگی و همکاران(۱۳۹۲)، شریف زاده و همکاران(۱۳۹۲)
	فشارهای اجتماعی	شریف زاده و همکاران(۱۳۹۲)
	بی اعتمادی مردم به سلامت محصولات فرآوری شده	مرادی و همکاران (۱۳۹۴)
	ضعف فرهنگ کاری در کارگران	مرادی و همکاران (۱۳۹۴)، نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	ضعف هویتی در صنعت بومی	بوزرجمهری و اسلام فرد(۱۳۹۵)
	شکاف نسلی در صنعت بومی	بوزرجمهری و اسلام فرد(۱۳۹۵)
	انطباق نداشتن آموزه ای رسمی کارکنان با نیازها	نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	هزینه نکردن صاحبان صنایع کشاورزی برای آموزش	نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	پایین بودن بهره وری نیروی کار شاغل در صنایع،	نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	عدم وجود انگیزه در ماندگاری نیروهای	نوری و همکاران(۱۳۹۷)

مؤلفه	کدها(مفاهیم)	منابع
	متخصص	
	برخورد نامناسب بعضی از سازمان ها و برخی افراد(پروگرامی اداری، خانواده ها)	بوزرجمهری و معصومی(۱۳۹۷)

جدول (۳) - مؤلفه ها و مفاهیم عوامل اقتصادی بازدارنده صنعتی سازی روستا

مؤلفه	کدها(مفاهیم)	منابع
اقتصادی	ضعف تمایل بخش های خصوصی جهت سرمایه گذاری	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)
	مشارکت ناکافی سیستم بانکی جهت احداث واحدهای صنعتی	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)، نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	محدودیت بازار فروش	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)، شریف زاده و همکاران(۱۳۹۲)، مرادی و همکاران(۱۳۹۴)، اکبری و همکاران(۱۳۹۴)، رحمانیان کوشکی و همکاران(۱۳۹۵)، بوزرجمهری و اسلام فرد(۱۳۹۵)، نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	هزینه بالای تامین مواد اولیه	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)، تقی بیگی و همکاران(۱۳۹۲)، کلاتری و همکاران(۱۳۸۸)
	کمبود سرمایه	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)، تقوایی و شفیعی(۱۳۸۰)، هاشمی و ایمنی(۱۳۹۱)، تقی بیگی و همکاران(۱۳۹۲)، برقی و همکاران(۱۳۹۳)، اکبری و همکاران(۱۳۹۴)، رحمانیان کوشکی و همکاران(۱۳۹۵)، مولانی هاشجین و همکاران(۱۳۹۶)، جمشید اقبالی و همکاران(۱۳۹۷)
	قدرت رقابت پایین با صنایع بزرگ	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)
	توانایی مالی اندک روستاییان برای راه اندازی صنایع	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)، نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	مشکل تامین نقدینگی لازم جهت خرید مواد اولیه و تعویض قطعات فرسوده و خرید تجهیزات مورد نیاز	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)، مرادی و همکاران(۱۳۹۴)، نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	عدم جلب مشارکت های مردمی در جذب پس اندازهای فردی روستاییان برای راه اندازی صنایع	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)
	محدودیت مشوق ها و جاذبه های سرمایه گذاری و پایین بودن سوددهی سرمایه گذاری در صنایع روستایی نسبت به سایر بخش ها	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)، جمشید اقبالی و همکاران(۱۳۹۷)
	وضع عوارض و مالیات های مختلف برای تولید کنندگان	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)
	نبود مکانیزم صحیح توزیع اعتبارات و ارزشیابی عملی آن.	تقوایی و شفیعی(۱۳۸۰)
	گرانی نهاده های تولیدی	کلاتری و همکاران(۱۳۸۸)، تقی بیگی و همکاران(۱۳۹۲)، مرادی و همکاران(۱۳۹۴)، نوری و همکاران(۱۳۹۷)

مؤلفه	کدها(مفاهیم)	منابع
	عدم تحویل محصول توسط کشاورزان به کارخانه به دلیل بالا بودن قیمت محصول در بازار	کلاتری و همکاران (۱۳۸۸)
	پایین بودن نرخ سرمایه گذاری های جدید	کلاتری و همکاران (۱۳۸۸)
	عدم واگذاری زمین به ویژه در شهرکهای صنعتی	کلاتری و همکاران (۱۳۸۸)
	نوسان قیمت محصول تولیدی در بازار	کلاتری و همکاران (۱۳۸۸)، نوری و همکاران (۱۳۹۷)
	دسترسی نداشتن به اعتبارات و وام	تقی بیگی و همکاران (۱۳۹۲)
	قیمت گذاری غلط فرآوردههای تولیدی از سوی دولت	مرادی و همکاران (۱۳۹۴)
	پیامدهای هدفمندی یارانه ها و تحریم های اقتصادی	مرادی و همکاران (۱۳۹۴)، نوری و همکاران (۱۳۹۷)، کلاتری و همکاران (۱۳۸۸)
	افزایش قیمت تمام شده فرآوردههای تبدیلی	مرادی و همکاران (۱۳۹۴)، نوری و همکاران (۱۳۹۷)
	نادیده انگاشتن بخش تولید در قانون هدفمندی یارانه ها	مرادی و همکاران (۱۳۹۴)، نوری و همکاران (۱۳۹۷)
	نا توانی مالی برای پرداخت حق بیمه	اکبری و همکاران (۱۳۹۴)
	افزایش حضور دلالان و افراد واسط	اکبری و همکاران (۱۳۹۴)، احمدی فرد و کرمی دهکردی (۱۳۹۶)، نوری و همکاران (۱۳۹۷)، وزرجمهری و معصومی (۱۳۹۷)
	کیفیت عرضه(نحوه بازاریابی، نحوه تبلیغات و تنوع محصولات)	رمضان زاده لسبویی و زال (۱۳۹۵)، احمدی زاده و مستعان (۱۳۹۶)
	نحوه نمایش(مکان فروش، کیفیت ظاهری و طراحی منظر)	رمضان زاده لسبویی و زال (۱۳۹۵)
	بهره وری کمتر	استاد کلایه و بیات (۱۳۹۵)
	ریسک پذیر بودن سرمایه گذاری در صنایع فرآوری	نوری و همکاران (۱۳۹۷)
	بالا بودن نرخ سود تسهیلات بانکی	نوری و همکاران (۱۳۹۷)
	زمان بر بودن و عدم ارائه به موقع تسهیلات بانکی	نوری و همکاران (۱۳۹۷)
	بالا بودن هزینه انرژی های مصرفی در صنایع	نوری و همکاران (۱۳۹۷)، کلاتری و همکاران (۱۳۸۸)
	بالا بودن پرداخت مالیات واحد های صنعتی	نوری و همکاران (۱۳۹۷)، کلاتری و همکاران (۱۳۸۸)
	بالا بودن قیمت زمین در شهرک های صنعتی	نوری و همکاران (۱۳۹۷)

جدول (۴) - مولفه ها و مفاهیم عوامل امکاناتی و تاسیساتی بازدارنده صنعتی سازی روستا

مؤلفه	کدها (مفاهیم)	منابع
خدماتی و تسهیلاتی	فقدان و ضعف پایگاه های اطلاعاتی و شرکت های مشاوره ای منسجم مرتبط با بخش صنایع	نصرتی و ایمانی (۱۳۸۸)، کلانتری و همکاران (۱۳۸۸)، احمدی زاده و مستعان (۱۳۹۶)، نوری و همکاران (۱۳۹۷)، بزرگمهر و همکاران (۱۳۹۲)، تقی بیگی و همکاران (۱۳۹۲)
	ضعف مطالعات آزمایشی برای شناسایی نقاط مستعد برای ایجاد صنایع	نصرتی و ایمانی (۱۳۸۸)، مرادی و همکاران (۱۳۹۴)، جمشید اقبالی و همکاران (۱۳۹۷)، نوری و همکاران (۱۳۹۷)
	عدم برگذاری نمایشگاه های تخصصی به منظور معرفی محصولات صنعتی	نصرتی و ایمانی (۱۳۸۸)، تقی بیگی و همکاران (۱۳۹۲)
	کمبود امکانات زیر بنایی از جمله راهها، آب، برق، تلفن در مناطق روستایی	تقوایی و شفیعی (۱۳۸۰)، رمضان زاده لسبویی و زال (۱۳۹۵)، رحمانیان کوشکی و همکاران (۱۳۹۵)، پوزرجمهری و معصومی (۱۳۹۷)، شریف زاده و همکاران (۱۳۹۲)
	نبود برنامه مناسب (برنامه ریزی، برنامه ریزی راهبردی)	هاشمی و ایمنی (۱۳۹۱)، مرادی و همکاران (۱۳۹۴)، تقی بیگی و همکاران (۱۳۹۲)
	تحریم کشور و عدم دسترسی به برخی قطعات دستگاههای تولیدی صنایع	نوری و همکاران (۱۳۹۷)
	عدم تمایل صاحبان صنایع به استفاده از انرژی های نو	نوری و همکاران (۱۳۹۷)
	دسترسی محدود به مواد اولیه کشتاورزی در زمان مناسب	نوری و همکاران (۱۳۹۷)

جدول (۵) - مولفه ها و مفاهیم عوامل محیطی بازدارنده صنعتی سازی روستا

مؤلفه	کدها (مفاهیم)	منابع
محیطی	پراکندگی وسیع روستاها در سطح کشور	نصرتی و ایمانی (۱۳۸۸)
	وضعیت طبیعی و توپوگرافی روستاهای کشور	نصرتی و ایمانی (۱۳۸۸)
	پیامدهای منفی زیست محیطی ناشی از استقرار صنایع	نصرتی و ایمانی (۱۳۸۸)
	، فصلی بودن فعالیت های صنعتی در برخی روستاها	نصرتی و ایمانی (۱۳۸۸)
	فعالیت با منابع محدود	اکبری و همکاران (۱۳۹۴)

جدول (۶) - مولفه ها و مفاهیم عوامل تکنولوژیکی بازدارنده صنعتی سازی روستا

مولفه	کدها(مفاهیم)	منابع
تکنولوژیکی	ضعف فناوری واحد های فرآوری	نوری و همکاران(۱۳۹۷)، نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)، تقوایی و شفیعی(۱۳۸۰)، مرادی و همکاران (۱۳۹۴)، استاد کلاهی و بیات(۱۳۹۵)
	ضعف مکانیزاسیون	نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	نبود تعریف مشخص و ارتقای نظر در مورد صنایع روستایی	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)
	پایین بودن کیفیت برخی از محصولات عرضه شده توسط صنایع روستایی و عدم انطباق این محصولات با نیازهای بازارهای مصرف	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)
	فرسوده و قدیمی بودن دستگاه ها و ماشین آلات بسیاری از واحدهای صنعتی	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)
	مسئله وسعت مطلوب محل کارگاه و ساختمان مناسب برای صنایع	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)
	ابتدایی بودن شیوه تولید در بسیاری از واحدهای کوچک صنعتی و پایین بودن سطح عمومی تکنولوژی تولید	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)
	مقدار مصرف امکانات زیربنایی نظیر برق به دلیل تکنولوژی پایین بالا است	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)
	نا توانی در بسته بندی و درجه بندی و کنترل کیفیت	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)
	ارتباط و پیوند ضعیف با صنایع بزرگ و شهری و قدرت رقابت پایین با صنایع بزرگ شهری	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)
	عدم تغییر فن آوری صنایع روستایی همگام با نیازهای جامعه	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)
	پایین بودن کیفیت محصولات تولیدی و عدم توانایی آنها در رقابت با محصولات سایر رقبا	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)
	نبودن تخصصی تولید	تقوایی و شفیعی(۱۳۸۰)
	پایین بودن کیفیت و کمیت محصولات کشاورزی و دامی	تقوایی و شفیعی(۱۳۸۰)
ضعف در نوآوری محصول	بوزرجمهری و اسلام فرد(۱۳۹۵)	

جدول (۷) - مولفه ها و مفاهیم عوامل نهادی بازدارنده صنعتی سازی روستا

مولفه	کدها(مفاهیم)	منابع
نهادی	تعداد سازمانهای دست اندرکار، عدم هماهنگی این سازمانها و اعمال سیاستهای متضاد و موازی	تقوایی و شفیعی(۱۳۸۰)، کلاتتری و همکاران(۱۳۸۸)، میرزایی و نوری پور(۱۳۹۳)، مرادی و همکاران (۱۳۹۴)، نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	ضعف وجود دیدگاه مدیریت مشارکتی نزد مسئولین	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)، هاشمی و ایمنی(۱۳۹۱)، شریف زاده و همکاران(۱۳۹۲)
	ضعف مدیریت و پشتیبانی یکپارچه از صنایع روستایی توسط سازمان های ذیربط	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)، هاشمی و ایمنی(۱۳۹۱)
	وضع قوانین دست و پاگیر توسط نهادهای ذیربط	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)، میرزایی و نوری پور(۱۳۹۳)، برقی و همکاران(۱۳۹۳)
ضعف شناسایی دقیق پتانسیل های ایجاد صنایع در سطح روستاهای کشور توسط مسئولین ذیربط	نصرتی و ایمانی(۱۳۸۸)، مرادی و همکاران (۱۳۹۴)	

مؤلفه	کدها(مفاهیم)	منابع
	قوانین و مقررات بازاریابی و کنترل کیفیت	کلاتری و همکاران(۱۳۸۸)، مرادی و همکاران (۱۳۹۴)، نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	نبرد قوانین انعطاف پذیر کار و تأمین اجتماعی	کلاتری و همکاران(۱۳۸۸)
	برنامه ریزی از بالا به پایین	هاشمی و ایمنی(۱۳۹۱)
	برگزارنشدن کارگاه ها و کلاس های آموزشی از سوی سازما نها	تقی بیگی و همکاران(۱۳۹۲)، مرادی و همکاران (۱۳۹۴)
	برخوردارنبودن از بیمه	تقی بیگی و همکاران(۱۳۹۲)
	عدم تشویق و حمایت از بخشهای خصوصی	میرزایی و نوری پور(۱۳۹۳)
	نبود ثبات سیاسی و تعویض مداوم مدیران امور	میرزایی و نوری پور(۱۳۹۳)
	به کارگیرنگرفتن افراد متخصص در پستهای اداری مرتبط	میرزایی و نوری پور(۱۳۹۳)، مرادی و همکاران (۱۳۹۴)، نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	نبود نظارت کافی بر قیمت از سوی سازمان ها	میرزایی و نوری پور(۱۳۹۳)
	نداشتن اختیارات کافی از سوی بخشداری ها	برقی و همکاران(۱۳۹۳)
	ضعف دیدگاه کل نگر در مدیران	مرادی و همکاران (۱۳۹۴)
	کم توجهی به صنایع فرآوری بخش کشاورزی	مرادی و همکاران (۱۳۹۴)
	کاغذ بازی در فرایند صدور مجوزها	مرادی و همکاران (۱۳۹۴)
	پایین بودن تجربه و ضعف دانش فنی کارشناسان مرتبط با فرایند صدور مجوزها	مرادی و همکاران (۱۳۹۴)، نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	سختگیریهای اداری در صدور پروانه ها	مرادی و همکاران (۱۳۹۴)
	طولانی بودن فرایند صدور مجوزها	مرادی و همکاران (۱۳۹۴)، نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	قوانین سخت بیمه	احمدی فرد و همکاران(۱۳۹۵)
	همچنین بیمه خدمات مناسبی ارائه نکرده است	احمدی فرد و همکاران(۱۳۹۵)
	بی اعتمادی به اتحادیه	احمدی فرد و همکاران(۱۳۹۵)
	عدم حمایت قانونی و ارائه تسهیلات دولتی	رحمانیان کوشکی و همکاران(۱۳۹۵)، بوزجمهری و اسلام فرد(۱۳۹۵)
	نبود توسعه و نظارت بر بازار	بوزجمهری و اسلام فرد(۱۳۹۵)
	نامناسب بودن سیاست گذاری های مالی دولت	بوزجمهری و اسلام فرد(۱۳۹۵)
	موازیکاری و چنگانه بودن تولی گری در بخش صنایع کشاورزی	نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	جایگاه نامشخص صنایع کشاورزی در سیاستگذاریها و برنامه ریزیها در قوانین بخش صنعت کشور	نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	وجود مداخلات غیرسازنده برنامه ریزان در صنایع کشاورزی	نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	اعمال برخی محدودیتهای قانونی در واگذاری زمین به صنایع تبدیلی و تکمیلی	نوری و همکاران(۱۳۹۷)
	وجود موانع قانونی در زمینه صادرات تولیدات صنایع کشاورزی	نوری و همکاران(۱۳۹۷)

ردیف	منابع	تهادى		تكنولوژيكي		خدماتى و تهياتى	
		تعداد سازمانها	صنفت مديرين مشاركى وضع توانين دست و پاگير قوانين و مقررات بازارى به كارگرفتن افراد متخصص	صنفت مديرين مجازجه	صنفت شىمايى پائىل	صنفت مقاىات آمائى	تعداد بررگدارى مهارتگاه
۱	تقوایى و شفیعی (۱۳۸۰)	✓				✓	
۲	نصرتی و ایملی (۱۳۸۸)		✓	✓		✓	
۳	کلاتری و همکاران (۱۳۸۸)				✓		
۴	هاشمی و ایملی (۱۳۹۱)		✓				
۵	بزرگمهر و همکاران (۱۳۹۳)				✓		
۶	تقی بیگی و همکاران (۱۳۹۲)				✓	✓	
۷	شریف زاده و همکاران (۱۳۹۲)		✓				
۸	میرزایی و نوری پور (۱۳۹۳)		✓				
۹	برقی و همکاران (۱۳۹۳)		✓				
۱۰	مرادی و همکاران (۱۳۹۴)	✓			✓	✓	
۱۱	اکبری و همکاران (۱۳۹۴)						
۱۲	احمدی فرد و همکاران (۱۳۹۵)						
۱۳	ریمتان زاده لسبویی و زال (۱۳۹۵)		✓				
۱۴	اسناد کلابه و بیات (۱۳۹۵)						✓
۱۵	رحمانیان کوشکی و همکاران (۱۳۹۵)						✓
۱۶	بوزرجمهری و اسلام فرد (۱۳۹۶)						✓
۱۷	احمدی زاده و مستغان (۱۳۹۶)	✓					
۱۸	مولایی هنجین و همکاران (۱۳۹۶)						
۱۹	احمدی فرد و کریمی دهکردی (۱۹۹۶)						
۲۰	اقبالی و همکاران (۱۳۹۷)				✓		
۲۱	نوری و همکاران (۱۳۹۷)	✓	✓		✓		✓
۲۲	بوزرجمهری و معصومی (۱۳۹۷)					✓	
۲۳	مجموع	۳	۴	۲	۵	۴	۳

با توجه به جدول فوق عدم ریسک پذیری، بی اعتمادی به جوانان، عدم ایستادگی با مشکلات، نبود خلاقیت و نوآوری، نداشتن صلاحیت، عدم اطلاع از قوت و ضعف، نبود قدرت چانه زنی، عدم تشویق و ترغیب، عدم تلاش و پشتکار، نارضایتی از شکست قبلی، فشارهای اجتماعی، بی اعتمادی به محصولات، انطباق نداشتن آموزه ها، هزینه نکردن برای آموزش، بهره وری نیروی کار، عدم وجود انگیزه، بوروکراسی اداری، خانواده، ضعف هویتی در صنعت، شکاف نسلی در صنعت در دسته انسانی قرار می گیرد. از دیگر مولفه های موانع توسعه صنعتی، اقتصادی است که شامل سرمایه گذاری (خصوصی)، رقابت پایین با صنایع بزرگ، مشارکت مردمی در پس اندازه، وضع عوارض و مالیات، نبود مکانیزم توزیع اعتبارات، عدم تحویل محصول، پایین بودن نرخ سرمایه، عدم واگذاری زمین، دسترسی به اعتبارات و وام، قیمت گذاری غلط، حق بیمه، نحوه نمایش، بهره وری کمتر، ریسک پذیر بودن سرمایه، بالا بودن نرخ سود بانکی، زمان بر بودن تسهیلات، بالا بودن قیمت زمین می باشد. همچنین عدم دسترسی به قطعات، استفاده از انرژی های نو، دسترسی محدود به مواد در مولفه خدمات و تسهیلات جای می گیرد. چنانچه، از موانع محیطی میتوان به پراکندگی روستاها، وضعیت طبیعی و توپوگرافی، پیامدهای زیست محیطی، فصلی بودن فعالیت ها، فعالیت با منابع محدود اشاره کرد. ضعف مکانیزاسیون، نبود تعریف مشخص صنایع، کیفیت محصولات، قدیمی بودن دستگاه ها، مسئله وسعت محل کارگاه، ابتدایی بودن شیوه تولید، مقدار مصرف امکانات، کنترل کیفیت، پیوند ضعیف با صنایع بزرگ، عدم تغییر فن آوری صنایع، پایین بودن کیفیت محصولات، نبودن تخصصی تولید، پایین بودن کمیت محصولات، ضعف در نوآوری محصول در دسته تکنولوژیکی قرار گرفته و نبود قوانین انعطاف پذیر، برنامه ریزی از بالا به پایین، برخوردار نبودن از بیمه، عدم حمایت از بخش خصوصی، نبود ثبات سیاسی، نبود نظارت کافی بر قیمت، نداشتن اختیارات کافی، ضعف دیدگاه کل نگر، کم توجهی به صنایع فرآوری، کاغذ بازی در فرایند صدور مجوزها، سختگیرانه های اداری، قوانین سخت بیمه، بیمه خدمات نا مناسب، بی اعتمادی به اتحادیه، نبود توسعه و نظارت بر بازار، نامناسب بودن سیاست گذاری، موازیکاری، جایگاه نامشخص صنایع، وجود مداخلات غیرسازنده، اعمال برخی محدودیتهای، وجود موانع قانونی (صادرات) از مشکلات و موانع نهادی است.

۶- ارائه نتایج

در این بخش، با توجه به فرآیند و فرآورده های سنتز پژوهی در یک نمای کلی موانع و مشکلات توسعه صنعتی روستاها در ایران مورد بررسی قرار می گیرد. از آنجایی که هدف سنتز پژوهی ترکیب کلیه عوامل و یافته ها در یک موضوع و رسیدن به انسجام واحد است، در این بخش با مرور مجدد داده های اولیه و کدگذاری مجدد مواردی که باهم همپوشانی و قرابت معنایی دارند ترکیب و به صورت یک کل جدید ارائه می شود. در موانع و مشکلات توسعه صنعتی روستاها ۶ مقوله هسته ای، ۱۳ مقوله و ۱۰۸ مفهوم استخراج شده است. مقوله مرکزی که گاه آن را مقوله هسته خوانده اند، نمایانگر مضمون اصلی پژوهش است، مقوله مرکزی حاصل همه تحلیل ما را در قالب چند کلمه می ریزد، این چند کلمه به ما می گویند که کل پژوهش در باب چیست (استراوس و کربین، ۱۳۹۴: ۱۶۷). اساسا مقوله های فرعی یک مقوله را با مشخص کردن این که چه وقت، کجا، چرا و چگونه یک پدیده می تواند رخ دهد، بیش تر مشخص می کنند (همان: ۱۴۱). با توجه به جداول ذیل، کمبود سرمایه، محدودیت بازار فروش، فقدان و ضعف پایگاه های اطلاعاتی و شرکت های مشاوره ای منسجم، ضعف مطالعات آزمایشی برای شناسایی نقاط مستعد، کمبود امکانات زیربنایی، پایین بودن سطح عمومی سواد و مهارت فنی، ضعف برنامه های آموزشی، ضعف همکاری روستائیان، گرانی نهاده های تولید، افزایش حضور دلالان و افراد واسط، ضعف واحدهای فناوری، تعداد سازمانهای دست اندر کار، ضعف وجود دیدگاه مدیریت مشارکتی نزد مسئولین و وضع قوانین دست و پاگیر از جمله موانع و مشکلات توسعه صنعتی روستاهای ایران است.

جدول (۹) - ارائه نتایج ترکیب (فرآورده های سنتز پژوهی) موانع و مشکلات صنعتی سازی روستاها در ایران

مفاهیم	مقوله	مقوله هسته ای
کمبود شدید نیروی انسانی متخصص	پایین بودن سطح عمومی سواد و مهارت فنی	توسعه
ضعف نیروی متخصص		
ضعف آشنایی مدیران واحدهای صنعتی روستایی با دانش مدیریت		
انطباق نداشتن آموزه ای رسمی کارکنان با نیازها		
هزینه نکردن صاحبان صنایع کشاورزی برای آموزش	ضعف همکاری روستائیان (انسجام و مشارکت)	
عدم ریسک پذیری روستائیان		
نبود آگاهی		
نداشتن اعتماد به نفس و پشتکار		

مفاهیم	مقوله	مقوله هسته ای
عدم تشویق و ترغیب	ضعف برنامه های آموزشی	
روابط اجتماعی و عمومی پایین		
نارضایتی از زندگی شکست قبلی فرد در شغل خانگی (تجربه ناموفق)		
تعامل غیرسودمند میان خانواده و فعالیت کسب و کار		
فشارهای اجتماعی		
ضعف فرهنگ کاری در کارگران		
ضعف هویتی در صنعت بومی		
شکاف نسلی در صنعت بومی		
پایین بودن بهره وری نیروی کار شاغل در صنایع،		
برخورد نامناسب بعضی از سازمان ها و برخی افراد (بوروکراسی اداری، خانواده ها)		
بی اعتمادی به جوانان		
بی اعتمادی مردم به سلامت محصولات فرآوری شده		
عدم وجود انگیزه در ماندگاری نیروهای متخصص		
نبود قدرت چانه زنی		
ضعف نظارت کافی به عملکرد کارفرمایان در قبال حقوق و مزایای کارگران		
نبود خلاقیت و نوآوری		
نداشتن صلاحیت و شایستگی		
عدم اطلاع از نقاط قوت و ضعف		
عدم ایستادگی و مقاومت در مواجهه با مشکلات		
عدم تلاش و پشتکار		

جدول (۱۰) - ارائه نتایج ترکیب (فرآورده های سنتز پژوهی) موانع و مشکلات صنعتی سازی روستاها در ایران

مفاهیم	مقوله	مقوله هسته ای
قدرت رقابت پایین با صنایع بزرگ	محدودیت بازار فروش	اقتصادی
وضع عوارض و مالیات های مختلف برای تولید کنندگان		
نوسان قیمت محصول تولیدی در بازار		
قیمت گذاری غلط فرآورده های تولیدی از سوی دولت		
پیامدهای هدفمندی بارانه ها و تحریم های اقتصادی		
افزایش قیمت تمام شده فرآورده های تبدیلی		
نادیده انگاشتن بخش تولید در قانون هدفمندی بارانه ها		
افزایش حضور دلان و افراد واسط		
کیفیت عرضه (نحوه بازاریابی، نحوه تبلیغات و تنوع محصولات)		
نحوه نمایش (مکان فروش، کیفیت ظاهری و طراحی منظر)		

مقوله هسته ای	مقوله	مفاهیم
کمبود سرمایه		عدم تحویل محصول توسط کشاورزان به کارخانه به دلیل بالا بودن قیمت محصول در بازار
		توانایی مالی اندک روستاییان برای راه اندازی صنایع
		مشکل تامین نقدینگی لازم جهت خرید مواد اولیه و تعویض قطعات فرسوده و خرید تجهیزات مورد نیاز
		عدم جلب مشارکت های مردمی در جذب پس اندازهای فردی روستاییان برای راه اندازی صنایع
		محدودیت مشوق ها و جاذبه های سرمایه گذاری و پایین بودن سوددهی سرمایه گذاری در صنایع روستایی نسبت به سایر بخش ها
		نبود مکانیزم صحیح توزیع اعتبارات و ارزشیابی عملی آن.
		پایین بودن نرخ سرمایه گذاری های جدید
		دسترسی نداشتن به اعتبارات و وام
		بهره وری کمتر
		ریسک پذیر بودن سرمایه گذاری در صنایع فرآوری
		بالا بودن نرخ سود تسهیلات بانکی
		زمان بر بودن و عدم ارائه به موقع تسهیلات بانکی
		ضعف تمایل بخش های خصوصی جهت سرمایه گذاری
		هزینه بالای تامین مواد اولیه
		گرانی نهاده های تولیدی
		ناتوانی مالی برای پرداخت حق بیمه
		بالا بودن هزینه انرژی های مصرفی در صنایع
بالا بودن پرداخت مالیات واحد های صنعتی		
بالا بودن قیمت زمین در شهرک های صنعتی		
مشارکت ناکافی سیستم بانکی جهت احداث واحدهای صنعتی		

جدول (۱۱) - ارائه نتایج ترکیب (فرآورده های سنتز پژوهی) موانع و مشکلات صنعتی سازی روستاها در ایران

مقوله هسته ای	مقوله	مفاهیم
خدماتی و تجهیزات	فقدان و ضعف پایگاه های اطلاعاتی و شرکت های مشاوره ای منسجم مرتبط با بخش صنایع	ضعف مطالعات آمایشی برای شناسایی نقاط مستعد برای ایجاد صنایع
		نبود برنامه مناسب (برنامه ریزی، برنامه ریزی راهبردی)
		عدم برگرادی نمایندگان تخصصی به منظور معرفی محصولات صنعتی
	کمبود امکانات زیر بنایی از جمله راهها، آب، برق، تلفن در مناطق روستایی	تحریم کشور و عدم دسترسی به برخی قطعات دستگاههای تولیدی صنایع
		عدم تمایل صاحبان صنایع به استفاده از انرژی های نو
		دسترسی محدود به مواد اولیه کشاورزی در زمان مناسب

جدول (۱۲) - ارائه نتایج ترکیب (فرآورده های سنتز پژوهی) موانع و مشکلات صنعتی سازی روستاها در ایران

مقوله هسته ای	مقوله	مفاهیم
تولید	پراکندگی وسیع روستاها در سطح کشور	وضعیت طبیعی و توپوگرافی روستاهای کشور
		پیامدهای منفی زیست محیطی ناشی از استقرار صنایع
		، فصلی بودن فعالیت های صنعتی در برخی روستاها
		فعالیت با منابع محدود

جدول (۱۳) - ارائه نتایج ترکیب (فرآورده های سنتز پژوهی) موانع و مشکلات صنعتی سازی روستاها در ایران

مقوله هسته ای	مقوله	مفاهیم
تکنولوژی	ضعف فناوری واحد های فرآوری	ضعف مکانیزاسیون
		نبود تعریف مشخص و ارتقای نظر در مورد صنایع روستایی
		پایین بودن کیفیت برخی از محصولات عرضه شده توسط صنایع روستایی و عدم انطباق این محصولات با نیازهای بازارهای مصرف
		فرسوده و قدیمی بودن دستگاه ها و ماشین آلات بسیاری از واحدهای صنعتی
		مسئله وسعت مطلوب محل کارگاه و ساختمان مناسب برای صنایع
		ابتدایی بودن شیوه تولید در بسیاری از واحدهای کوچک صنعتی و پایین بودن سطح عمومی تکنولوژی تولید
		مقدار مصرف امکانات زیربنایی نظیر برقی به دلیل تکنولوژی پایین بالا است
		ناتوانی در بسته بندی و درجه بندی و کنترل کیفیت
		ارتباط و پیوند ضعیف با صنایع بزرگ و شهری و قدرت رقابت پایین با صنایع بزرگ شهری
		عدم تغییر فن آوری صنایع روستایی همگام با نیازهای جامعه
		پایین بودن کیفیت محصولات تولیدی و عدم توانایی آنها در رقابت با محصولات سایر رقبا
		نبودن تخصصی تولید
		پایین بودن کیفیت و کمیت محصولات کشاورزی و دامی
		ضعف در نوآوری محصول

جدول (۱۴) - ارائه نتایج ترکیب (فرآورده های سنتز پژوهی) موانع و مشکلات صنعتی سازی روستاها در ایران

مقوله هسته ای	مقوله	مفاهیم
تولید	تعداد سازمانهای دست اندرکار، عدم هماهنگی این سازمانها و اعمال سیاستهای متضاد و موازی	ضعف وجود دیدگاه مدیریت مشارکتی نزد مسئولین
		ضعف مدیریت و پشتیبانی یکپارچه از صنایع روستایی توسط سازمان های ذیربط
		نبود ثبات سیاسی و تعویض مداوم مدیران امور
		ضعف دیدگاه کل نگر در مدیران

مفاهیم	مقاله	مقاله هسته ای
موازیکاری و چنگانه بودن تولی گری در بخش صنایع کشاورزی		
جایگاه نامشخص صنایع کشاورزی در سیاستگذارها و برنامه ریزها در قوانین بخش صنعت کشور		
قوانین و مقررات بازاریابی و کنترل کیفیت نبود قوانین انعطاف پذیر کار و تأمین اجتماعی نبود نظارت کافی بر قیمت از سوی سازمان ها	وضع قوانین دست و پاگیر توسط نهادهای زیربسط	
کاغذ بازی در فرایند صدور مجوزها		
پایین بودن تجربه و ضعف دانش فنی کارشناسان مرتبط با فرایند صدور مجوزها		
سختگیرهای اداری در صدور پروانه ها		
طولانی بودن فرایند صدور مجوزها		
قوانین سخت بیمه		
وجود مداخلات غیرسازنده برنامه ریزان در صنایع کشاورزی		
اعمال برخی محدودیتهای قانونی در واگذاری زمین به صنایع تبدیلی و تکمیلی		
وجود موانع قانونی در زمینه صادرات تولیدات صنایع کشاورزی		
ضعف شناسایی دقیق پتانسیل های ایجاد صنایع در سطح روستاهای کشور توسط مسئولین ذیربط		به کارنگرفتن افراد متخصص در پستهای اداری مرتبط
برگزارنشدن کارگاه ها و کلاس های آموزشی از سوی سازما نها		
نبود توسعه و نظارت بر بازار	عدم حمایت قانونی و ارائه تسهیلات دولتی	
نامناسب بودن سیاست گذاری های مالی دولت		
بیمه خدمات مناسبی ارائه نکرده		
کم توجهی به صنایع فرآوری بخش کشاورزی		
عدم تشویق و حمایت از بخشهای خصوصی		
برخوردار نبودن از بیمه		
برنامه ریزی از بالا به پایین		

نتیجه گیری

فقر، پایین بودن درآمد، بیکاری و مهاجرت از جمله مهم ترین چالش های جوامع روستایی است، بنابراین فعالیت های غیر زراعی مانند صنایع روستایی می تواند نقش موثری در توسعه

اقتصادی و اجتماعی روستاها ایفا کند. با گسترش صنایع روستایی فرصتهای شغلی جدید، توزیع عادلانه درآمد، کاهش فقر و مهاجرت، کاهش شکاف درآمدی بین شهر و روستا، افزایش صادرات و غیره شکل می‌گیرد. اما با توجه به تمام مزایای حاصل از گسترش صنایع باموانع و مشکلاتی همراه است، بنابراین در پژوهش حاضر به دنبال بررسی موانع و مشکلات پیش روی صنایع روستایی با رویکرد فرا تحلیل با استفاده از روش سنتز پژوهی هستیم. سنتز پژوهی روش تحقیق کیفی است که شکل خاصی از مرور پژوهش‌های گوناگون در یک زمینه و یکپارچه کردن نتایج است. در بررسی حاضر در بین مقالات تهیه شده طی سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۷، ۲۲ مقاله شرایط لازم برای تحلیل را داشتند. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که در ارتباط با موانع و مشکلات پیش روی صنایع روستایی ایران ۶ مقوله هسته‌ای، ۱۳ مقوله و ۱۰۸ مفهوم (جدول ۹ تا ۱۴) قابل شناسایی هستند. همچنین با توجه به جدول ۸ بیشترین فراوانی در درجه اول در گروه مشکلات اقتصادی (۳۱٪) مانند محدودیت بازار فروش، کمبود سرمایه، گرانی نهاده‌های تولید و افزایش حضور دلالتان قرار دارد. در درجه دوم موانع و مشکلات توسعه صنعتی در گروه مشکلات انسانی (۲۴٪) قرار داشته که شامل ضعف برنامه‌های آموزشی، ضعف همکاری روستائیان و پایین بودن سطح عمومی سواد و مهارت فنی است. از دیگر موانع توسعه صنعتی در دسته نهادی (۲۲٪) قرار می‌گیرد، مانند تعدد سازمانهای دست‌اندر کار، عدم هماهنگی این سازمانها و اعمال سیاست‌های متضاد و موازی. موانع و مشکلات خدماتی و تسهیلاتی (۱۰٪)، تکنولوژیکی (۸٪) و محیطی (۲٪) به ترتیب در درجه اهمیت کم‌تری برخوردار هستند که شامل، فقدان و ضعف پایگاههای اطلاعاتی و شرکت‌های مشاوره‌ای منسجم مرتبط با بخش صنایع، ضعف مطالعات آمایشی برای شناسایی نقاط مستعد برای ایجاد صنایع، کمبود امکانات زیر بنایی (آب، برق، تلفن) در مناطق روستایی و ضعف فناوری واحدهای فرآوری است.

در این پژوهش یک سوال و رویکرد اصلی مطرح است که موانع و مشکلات پیش روی گسترش صنایع روستایی در ایران کدام‌اند. در پاسخ به این پرسش، یافته‌ها نشان می‌دهند که کمبود سرمایه، محدودیت بازار فروش، فقدان و ضعف پایگاه‌های اطلاعاتی و شرکت‌های مشاوره‌ای منسجم، ضعف مطالعات آمایشی برای شناسایی نقاط مستعد، کمبود امکانات زیربنایی، پایین بودن سطح عمومی سواد و مهارت فنی، ضعف برنامه‌های آموزشی، ضعف همکاری روستائیان، گرانی نهاده‌های تولید، افزایش حضور دلالتان و افراد واسط، ضعف واحدهای فناوری، تعداد

سازمانهای دست اندرکار، ضعف وجود دیدگاه مدیریت مشارکتی نزد مسئولین و وضع قوانین دست و پاگیر از جمله موانع و مشکلات توسعه صنعتی روستاهای ایران است. با توجه به یافته های تحقیق، این نتیجه با نتیجه تحقیق اقبالی و همکاران (۱۳۹۷) همخوانی دارد. چنانچه در این تحقیق مشکلات اقتصادی دارای بیشترین تاثیر بر عدم گسترش صنایع دارد که می توان گفت این امر ناشی از سرمایه گذاری کم و عدم اشتیاق و جذابیت این بخش برای سرمایه گذاری است. مشکلات تولیدی مانند تغییر پذیری کیفیت نهاده ها و کیفیت نامناسب فناوری ها در رتبه دوم و مشکلات ساختاری (عدم توجه کافی دولت، مشکلات قانونی و اداری، نبود نهاد های حمایت کننده و صدور مجوز)، مشکلات محیطی و زیر ساختی به ترتیب در رتبه سوم تا پنجم قرار می گیرند. همچنین نتایج تحقیق با یافته های کلاتری و همکاران (۱۳۸۹) همخوانی دارد. طبق نتایج در مجموع به ترتیب شش عامل شامل مشکلات اعطای تسهیلات، موانع نهادی، مشکلات قانونی، گرانی نهاده های تولیدی، ضعف اطلاع رسانی و عدم هماهنگی بین سازمانها عمده ترین موانع ایجاد و توسعه صنایع هستند.

منابع

- احمدی زاده، سهام و احمد مستعان (۱۳۹۶). عوامل پیش برنده و بازدارنده ایجاد و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی خرما، **اقتصاد کشاورزی و توسعه**، سال بیست و پنجم، شماره ۹۷
- احمدی فرد، الهام؛ کرمی دهکردی، اسماعیل؛ قلی زاده، حیدر (۱۳۹۵). چالش های بیمه بافندگان فرش دستباف روستایی در شهرستان زنجان، **فصلنامه پژوهش های روستایی**، دوره ۸، شماره ۲
- احمدی فرد، الهام و اسماعیل کرمی دهکردی (۱۳۹۵). تحلیل شبکه دسترسی بافندگان فرش به نخ ابریشمی در نواحی روستایی شهرستان زنجان، **فصلنامه پژوهش های روستایی**، دوره ۹، شماره ۲
- استراوس، انسلم و جولیت کرین (۱۹۱۶). مبانی پژوهش کیفی فنون و مراحل تولید نظریه زمینه ای (ترجمه ابراهیم افشار)، تهران، **نشر نی**، چاپ چهارم
- اکبری، مرتضی؛ غلامزاده، رضا؛ آراستی، زهرا (۱۳۹۴). نیاز سنجی آموزشی جوانان روستایی شهرستان ورامین در زمینه کار آفرینی به منظور راه اندازی کسب و کارهای صنایع دستی، **پژوهش های روستایی**، دوره ۶، شماره ۲، صفحه ۳۲۲_۲۹۹
- اقبالی، جمشید؛ اسدی، علی؛ شعبانعلی فمی، حسین (۱۳۹۷). بررسی مشکلات گسترش صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی در شهرستان فریدن، **فصلنامه پژوهش های روستایی**، دوره ۹، شماره ۳

- برقی، حمید؛ قنبری، یوسف؛ افشاری پور، علی (۱۳۹۳). ارزیابی عملکرد دهیاری ها در توسعه اقتصاد نواحی روستایی از دیدگاه ساکنین (مطالعه موردی: دهیاری دهکبری شهرستان بم)، **فصلنامه علمی_ پژوهشی برنامه ریزی فضایی (جغرافیا)**، سال چهارم، شماره چهارم، صص: ۱۰۴_ ۸۷
- بزرگمهر، علی؛ نعمتی، امین؛ ربانی نسب، حجت اله؛ یآوری، ابوالفضل؛ قربانی، محمد؛ حیدری، مصطفی (۱۳۹۲). راهبردهای توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی باغی استان خراسان شمالی با استفاده از رویکرد تحلیل عوامل استراتژیک (SWOT)، **نشریه اقتصاد و توسعه کشاورزی**، جلد ۲۷، شماره ۲، صص ۱۱۳_ ۱۰۳
- بوزرجمهری، خدیجه و فاطمه اسلام فرد (۱۳۹۶). بررسی موانع و مشکلات توسعه صنایع بومی روستایی (مطالعه موردی: قالی و گبه در شهرستان زرین دشت)، **فصلنامه پژوهش های روستایی**، دوره ۸، شماره ۲
- بوزرجمهری، خدیجه و مهدی معصومی (۱۳۹۷). بررسی موانع و چالش های پیش روی زنان در بازاریابی فرآورده های لبنی (مطالعه موردی: مناطق روستایی دهستان سرچهان، شهرستان بوانات)، **فصلنامه علمی_ پژوهشی برنامه ریزی فضایی (جغرافیا)**، سال هشتم، شماره سوم، صص: ۱۸_ ۱
- بهاری، عیسی؛ نوری، سید هدایت الله؛ تقدیسی، احمد؛ کریم زاده، حسین (۱۳۹۷). چالش های پیش روی توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی در شهرستان شبستر، **مجله جغرافیا و توسعه ناحیه ای**، سال شانزدهم، شماره ۱، صص ۲۵۵_ ۲۲۳
- تقوایی، مسعود و پروین شفیعی (۱۳۸۰). صنایع روستایی و جایگاه آن در توسعه مناطق روستایی و اقتصاد کشور، **اطلاعات جغرافیایی سپهر**، دوره دهم، شماره چهارم
- تقی بیگی، معصومه؛ آگهی، حسین؛ میرک زاده، علی اصغر (۱۳۹۳). بررسی موانع و راهکارهای مناسب توسعه مشاغل خانگی روستایی شهرستان اسلام آباد غرب، **پژوهش های روستایی**، دوره ۵، شماره ۲، صفحه ۲۸۳_ ۳۱۰
- رحمانیان کوشکی، مهدی؛ مهدوی حاجیلو، مسعود؛ خالدی، شهریار (۱۳۹۵). تحلیل عوامل پیش برنده و موانع فراروی توسعه کارآفرینی روستایی با تاکید بر صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی (مورد مطالعه: بخش کامفیروز، شهرستان مرودشت)، **فصلنامه علمی_ پژوهشی نگرش های نو در جغرافیای انسانی**، سال نهم، شماره اول

- رضوانی، محمدرضا؛ رنجبر، مهدیه؛ نگهبان، سعید (۱۳۸۹). بررسی روند تغییرات در تعداد جمعیت و آبادی های بخش آرادان (شهرستان گرمسار) در طی سال های ۱۳۸۵-۱۳۴۵، **فصلنامه سپهر**، دوره نوزدهم، شماره هفتاد و چهارم
- رمضان زاده لسبویی، مهدی و محمد حسن زال (۱۳۹۵). تحلیل ویژگی های صنایع دستی در راستای توسعه گردشگری میراث فرهنگی، **فصلنامه علمی- پژوهشی برنامه ریزی فضایی (جغرافیا)**، سال پنجم، شماره چهارم، صص: ۱۰۲_ ۸۷
- شریف زاده، ابوالقاسم؛ خواجه شاهکوهی، علیرضا؛ عبدالله زاده، غلامحسین؛ شریفی، مهنوش (۱۳۹۲). آسیب شناسی توسعه کسب و کارهای خانوادگی روستایی در استان گلستان، **پژوهش های روستایی**، دوره ۵، شماره ۱، صفحه ۱_ ۲۴
- طاهرخانی، مهدی (۱۳۸۱). صنایع کوچک سنگ بنای استراتژی آینده توسعه روستایی، **جهاد سازندگی قزوین**، شماره ۵۴۶
- علوی زاده، امیر محمد و محمود رضا میرلطفی (۱۳۹۱). نقش اقتصاد غیرزراعی بر ماندگارسازی روستائیان در مناطق روستایی شهرستان سمیرم، **فصلنامه برنامه ریزی منطقه ای**، سال سوم، شماره ۱۰
- فرخلونه، مهدی و کیومرث حبیبی (۱۳۷۹). صنعتی سازی استان کردستان با تکیه بر توانهای جغرافیایی، **مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران**، از ص ۱۳۵ تا ۱۵۳
- کاویانی، حسن و احمدرضا نصر (۱۳۹۵). سنتز پژوهی چالش های برنامه های درسی آموزش عالی کشور در دهه اخیر و راهکارهای پیش رو، **دو فصلنامه مطالعات برنامه درسی آموزش عالی**، سال ۷، شماره ۱۳، (۳۶_۷).
- کلاتری، خلیل؛ رهنما، عبدی؛ موحد محمدی، حمید (۱۳۸۸). عوامل پیش برنده و بازدارنده ایجاد و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی در استان خراسان شمالی، **اقتصاد کشاورزی و توسعه**، سال هجدهم، شماره ۷۰
- گنجی، حسن و جواد میکانیکی (۱۳۸۸). اثر تحولات جمعیتی بر ساختارهای فضایی-مکانی سکونتگاه های روستایی مطالعه موردی بخش مرکزی بیرجند، **فصلنامه جمعیت**، شماره ۶۹
- مرادی، خدیجه؛ آگهی، حسین؛ زرافشانی، کیومرث؛ پاپ زن، عبدالحمید (۱۳۹۴). تحلیل کیفی چالش های فراوری صنایع تبدیلی انواع میوه در استان کرمانشاه (کاربرد نرم افزار NVivo)، **پژوهش های روستایی**، دوره ۶، شماره ۳، صفحه ۵۱۴_ ۴۸۳

- مرادی، محمود و سید حسن مطیعی لنگرودی (۱۳۸۴). جایگاه صنایع در فرایند صنعتی سازی و توسعه روستایی بخش مرکزی شهرستان بیرجند، **پژوهش های جغرافیایی**، شماره ۵۳، صص ۱۴۹_۱۳۷
- محمدی استاد کلایه، امین و ناصر بیات (۱۳۹۵). شناخت و تحلیل عوامل موثر بر رکود صنعت قالی بافی در نواحی روستایی با استفاده از روش کیو (مورد مطالعه: شهرستان گنبد کاووس)، **فصلنامه پژوهش های روستایی**، دوره ۷، شماره ۲
- مطیعی لنگرودی، سید حسن و علی اکبر نجفی کانی (۱۳۹۰). توسعه و صنعتی سازی روستا (نظریه ها، روش ها و راهبردهای توسعه صنعتی، **انتشارات دانشگاه تهران**، چاپ اول
- ملاشاهی، غلامعباس (۱۳۹۱). اهمیت و نقش صنایع کوچک روستایی در ایجاد اشتغال پایدار، **ماهنامه اجتماعی، اقتصادی، علمی و فرهنگی کار و جامعه**، شماره ۱۵۲
- مولائی هسجین، نصرالله؛ آمار حاجی شیر کیا، تیمور؛ باقری، عباس (۱۳۹۵). نقش مدیریت در توسعه اقتصادی نواحی روستایی شهرستان بهشهر، **فصلنامه اقتصاد فضا و توسعه روستایی**، سال ششم، شماره ۴، صفحات ۱۷۶_۱۶۵
- میرزایی، شهاب و مهدی نوری پور (۱۳۹۳). تحلیل موانع صنعتی شدن دام پروری مطالعه موردی: شهرستان قلعه گنج، استان کرمان، **پژوهش های روستایی**، دوره ۵، شماره ۴، صفحه ۷۰۵_۷۳۶
- نصرتی، فردین و بهرام ایمانی (۱۳۸۸). چالش های فراروی توسعه صنایع روستایی در ایران، **فصلنامه مسکن و محیط روستا**
- نقوی، محمدرضا؛ پورطاهری، مهدی؛ دیوسالار، اسدالله؛ احمدی، حسن (۱۳۹۶). تحلیل اثر بخشی صنایع دستی در توسعه اقتصادی مناطق روستایی با استفاده از مدل های تصمیم گیری غیر جبرانی (لکسیکوگراف) (مطالعه موردی: دهستان عشرستاق شهرستان بهشهر)، **مطالعات برنامه ریزی سکونتگاه های انسانی**، سال دوازدهم، شماره ۳۸، صص ۱۵۴_۱۳۹
- نصیری، اسماعیل (۱۳۸۷). صنایع روستایی عاملی تاثیر گذار بر فرآیند توسعه اقتصادی و اجتماعی: نمونه تجربی روستاهای شهر بومهن، **فصلنامه روستا و توسعه**، سال ۱۱، شماره ۱، صفحات ۳۵_۵۸
- هاشمی، سید سعید و سیاوش ایمنی (۱۳۹۲). توسعه کارآفرینی روستایی با تاکید بر نهادهای محلی (مطالعه موردی: بهاباد، استان یزد)، **مجله پژوهش و برنامه ریزی روستایی**، شماره سوم، صص ۲۶_۱.